

Capitolul I

O serată artistică

Memoria publicului este scurtă. Puternicul interes și agitația produse de moartea lui George Alfred St Vincent Marsh, al patrulea baron Edgware, au fost uitate și noi evenimente de senzație le-au luat locul.

Numele prietenului meu, Hercule Poirot, nu a fost niciodată menționat deschis în legătură cu acest caz. Și acest lucru, aş putea spune, a fost în întregime conform dorinței sale de a rămâne în umbră. Soluționarea cazului a fost asumată de altcineva – și chiar aşa și-a dorit să se întâmple. Mai mult, din punctul lui de vedere, Poirot considera că acest caz a fost unul dintre eșecurile sale. Susține întruna că doar remarca întâmplătoare a unui trecător de pe stradă l-a făcut să revadă situația dintr-un nou unghi.

Oricum ar fi, numai datorită geniului său întreaga afacere a ieșit la iveală. Dacă nu era Hercule Poirot, mă îndoiesc că ar fi fost dezvăluit vreodată adevărul vinovat de această crimă.

Și cred că a venit timpul să pun pe hârtie tot ceea ce știu despre această poveste, până la cel mai mic amănunt, și sunt sigur că astfel voi satisface din plin dorințele unei doamne încântătoare care a fost implicată.

Îmi amintesc deseori ziua în care, prezenți în micul, cochetul și atât de ordonatul salon al lui Poirot, dragul meu prieten, plimbându-se cu pași mari de-a lungul unei linii invizibile a covorului, ne-a dezvăluit pe scurt, cu o măiestrie surprinzătoare, întregul caz. Și pentru că mi se pare cel mai potrivit, îmi voi începe și eu istorisirea în același loc unde s-a întâmplat – într-un teatru londonez, anul trecut, în iunie.

Carlotta Adams era senzația Londrei la acel moment. Cu un an în urmă, susținuse două matinee ce obținuseră un succes răsunător. În anul în care are loc povestea noastră, ea își ducea la bun sfârșit un angajament pe trei săptămâni ce avea să se încheie a doua zi.

Această Tânără americană dotată cu un talent surprizător excela în schecuri de una singură fără a apela la schimbări de decoruri sau de machiaj. De asemenea, părea capabilă să se exprime în orice limbă cu foarte mare ușurință. Sceneta sa ilustrând o seară într-un hotel cosmopolit încântase pe toată lumea. Pe rând, ea incarnase cu ușurință turiști americani și germani, membri ai unei familii engleze de pătură mijlocie, doamne cu reputație îndoiefulnică, aristocrați ruși ruinați și ospătari discreți și plăcitiți.

Schecurile sale variau de la tristețe la veselie și vice-versa. Interpretarea unei femei cehoslovace muribunde într-un spital ne pusește un nod în gât ca, un minut mai târziu, să fie înlocuit de hohote de râs de povestea unui dentist care, în timp ce și exercita meseria, sporovăia amical cu pacienții săi.

Programul său se termina cu un număr intitulat „Câteva imitații“.

Și de această dată, fu incomparabilă. Fără ajutorul vreunui machiaj, trăsăturile sale dispărură brusc pentru a se

transforma imediat în imaginea unui politician, a unei actrițe renumite sau a unei mondene famoase. În ipostaza fiecărui personaj, ea susține un scurt discurs, zugrăvind cu măiestrie prin doar câteva fraze defectele modelului ales.

Printre ultimele personaje întruchipate, fu cu adevărat remarcabil cel al lui Jane Wilkinson, o Tânără și talentată actriță americană, foarte cunoscută la Londra. Am privit fascinați cum vocea caldă și puțin răgușită transforma fără voia noastră banalitățile rostite pe un ton plin de semnificații emoționale în cuvinte cu înțeles puternic și fundamental. Reproducerea gesturilor sale reținute, a ușoarei legănării a corpului și chiar impresia puternică de frumusețe fizică neconstanțabilă au fost fenomenele.

Admirator înfocat al frumoasei Jane Wilkinson, am fost mereu mișcat de interpretările ei emoționante și i-am înfruntat întotdeauna pe cei care îi recunoșteau frumusețea, dar afirmau că îi lipsește talentul actoricesc și că nu era o actriță în adevăratul sens al cuvântului.

Și m-am simțit puțin cam straniu auzind această voce un pic răgușită și atât de cunoscută, care mă impresionase de atâtea ori, și privind acel gest lent al mâinii care se deschidea și se închidea și acea mișcare bruscă a capului aruncând părul pe spate, caracteristică actriței la finalul scenelor sale dramatice.

Jane Wilkinson era una dintre acele actrițe care părăsiseră scena după căsătorie numai pentru a se reîntoarce câțiva ani mai târziu.

Cu trei ani în urmă, ea se căsătorise cu lordul Edgware, un bărbat bogat și excentric. Se zvonise că l-ar fi părăsit la puțin timp după aceea și, la un an și jumătate după căsătorie, turnase un film în America și, în timpul ultimului sezon teatral, cunoscuse un viu succes la Londra.

Urmărind imitațiile reușite, dar poate puțin caustice ale Carlotti Adams, mă întrebam ce puteau gândi personalitățile interpretate. Oare se bucurau de această publicitate gratuită? Sau îi deranja această etalare deliberată a secretelor meseriei lor? Nu întruchipa oare Carlotta Adams prestdigitatorul rival care replică: „Ah, acesta este un truc vechi și foarte simplu! Îți arăt eu cum se face!“

Dacă eu aş fi fost în locul persoanelor vizate m-aş fi simțit foarte neplăcut dar, bineînțeles, mi-aş fi ascuns iritarea. Trebuie să posezi un spirit foarte tolerant și un simț al umorului deosebit pentru a aprecia o astfel de interpretare nemiloasă.

Tocmai ajunsesem la aceste concluzii când, din spatele meu, se auzi un râset fermecător și puțin răgușit, asemănător cu cel de pe scenă.

M-am întors brusc și am văzut pe scaunul din spate, aplecată un pic înainte, cu buzele intărite, tocmai persoana imitată în acel moment – Lady Edgware, cunoscută mai bine sub numele de Jane Wilkinson.

Am realizat imediat că mă înșelasem în deducțiile mele. Întreaga ei atitudine și expresia ei de încântare și amuzament susțineau contrariul.

La finalul imitației, ea aplaudă zgomotos, râzând alături de partenerul ei din acea seară, un bărbat înalt și extrem de arătos, asemănător zeilor greci din Antichitate, pe care l-am recunoscut imediat ca fiind Bryan Martin, un star de cinema foarte popular la acel moment. Ei interpretaseră împreună mai multe roluri în producții ale marelui ecran.

– Este minunată, nu-i aşa? iî spuse Lady Edgware însoțitorului ei.

– Jane, se pare că te-a emoționat profund, iî răspunse acesta râzând.

– Ei bine, este într-adevăr fermecătoare! Chiar mai talentată decât aş fi crezut.

Carlotta Adams începu o nouă imitație și n-am apucat să aud comentariul lui Bryan Martin.

Însă, ceea ce întâmplă mai târziu în acea seară fu o coincidență mai mult decât stranie.

După reprezentăție, eu și Poirot am mers să cinăm la Savoy.

La masa de alături, se aflau Lady Edgware, Bryan Martin și alte două persoane pe care nu le cunoșteam. În timp ce-i atrageam atenția lui Poirot asupra acestui lucru, un alt cuplu se așeză în apropierea noastră. Chipul femeii îmi păru familiar, însă, pentru moment, nu am reușit să-i atribui vreun nume.

Mi-am dat brusc seama că femeia pe care o priveam cu stăruință era Carlotta Adams. Nu-l cunoșteam pe cel care o însoțea, un bărbat îngrijit, cu trăsături plăcute și cumva distracte, dar cu siguranță nu genul care să-mi provoace admirăția.

Carlotta Adams purta o rochie neagră foarte discretă. Fizionomia sa nu oferea nimic care să-ți atragă atenția în mod deosebit, mobilitatea și sensibilitatea trăsăturilor pretându-se foarte bine artei de a mima: fiind lipsite de un caracter personal, luau ușor expresia unui alt chip.

I-am impărtășit reflecțiile mele lui Poirot și el mă ascultă cu capul plecat, înclinat ușor înspre mine, în același timp aruncând o privire atentă către persoanele de la cele două mese în discuție.

– A! Deci ea este Lady Edgware! Am văzut-o adesea jucând. Este o *belle femme*!

– Și, în plus, o actriță excelentă.

– Posibil.

– Nu pari prea convins.

- Totul depinde de rolul care îi este rezervat, dragul meu prieten. Dacă este în centrul piesei, dacă totul se raportează la ea, atunci devine o actriță perfectă. Dar mă îndoiesc că ar face față onorabil unui rol secundar sau unui rol de compozitie. Piesa trebuie scrisă *despre ea și pentru ea*. Mi se pare că face parte dintre acele femei pentru care nu există nimic în afara de ele înselile. Aceste femei se expun la grave pericole, adăugă el după o scurtă pauză.

- Ce pericole? L-am întrebat, surprins.

- Acest cuvânt te miră, *mon ami*. Îl mențin pentru că, vezi tu, o astfel de femeie nu vede decât un singur lucru - pe ea însăși. Femeile de acest gen nu observă nimic din pericolele și riscurile ce le înconjoară, multitudinea de interese conflictuale și relațiile dintre oameni. Nimic din toate acestea, ci doar propriul drum în viață. Si astfel, mai devreme sau mai târziu, le iese în cale inevitabilul.

Am devenit brusc interesat de idee pentru că, trebuie să recunosc, nu m-aș fi gândit niciodată la aşa ceva.

- Și despre cealaltă ce ai putea spune?

- Despre domnișoara Adams? replică el aruncând o privire rapidă spre masa ei și zâmbind. Ce ai dori să-ți spun despre ea?

- Doar primul lucru care-ți vine în minte.

- *Mon cher*, cred că mă confunzi cu acei ghicitori în palmă care-ți spun cine ești cu adevărat.

- Ei bine, cred că te-ai descurca mai bine decât mulți dintre ei, am continuat eu jocul inceput de Poirot.

- Văd că ai foarte multă incredere în judecata mea, Hastings. Sunt impresionat. Nu știai că fiecare dintre noi este un mister greu de pătruns, un labirint de pasiuni, dorințe și atitudini, în permanent conflict unele cu altele? *Mais oui, c'est vrai*. Oricare dintre noi poate exprima

o părere, dar, de cele mai multe ori, din zece încercări doar una este adevărată.

- Nu și în cazul lui Hercule Poirot, am replicat zâmbind.

- În special în cazul lui Hercule Poirot! O, sunt perfect conștient de faptul că m-ai considerat intotdeauna puțin vanitos, însă te asigur că în realitate sunt o persoană foarte modestă.

Răspunsul lui Poirot îmi provoca râsul.

- Tu? Modest?

- Chiar aşa. Mărturisesc însă că sunt mândru de mustața mea mai mult decât ar trebui, pentru că n-am văzut nicăieri în Londra una care să fie demnă de comparație.

- Ești în perfectă siguranță, pentru că nici nu există vreuna, i-am răspuns scurt. Să înțeleg că nu dorești să răschi o părere despre Carlotta Adams?

- *Elle est artiste!* Nu cred că aș putea adăuga ceva în plus.

- Și după tine, viața ei nu este presărată cu pericole ca aceea a lui Lady Edgware?

- Cu toții ne strecurăm printre obstacole, rosti Poirot cu o voce gravă. Primejdile ne vor aștepta intotdeauna la orice cotitură. Însă, ca să-ți răspund la întrebare, cred că domnișoara Adams va reuși în viață. Nu-i lipsește prezența de spirit și, fără îndoială ai remarcat deja, e evreică.

Mărturisesc că îmi scăpase acest detaliu și, acum, uitându-mă cu atenție, sesizam pe față sa urme de origine semită. Poirot încuviuință din cap și continuă:

- Iată motivele pentru care va triumfa, cu toate că există totuși un obstacol la care va trebui să fie atentă.

- Care?

- Dragostea pentru bani. O astfel de pasiune ar putea-o îndepărta de calea precaută pe care a ales-o.

– E o primejdie pentru oricare dintre noi.

– Sunt de acord, însă în același timp, tu sau eu am sesiza pericolul, am cântări argumentele pro și contra. Când dragostea pentru bani este atât de profundă, nu mai vezi decât banii și orice altceva trece pe un plan secundar.

Tonul lui serios mă făcu să zâmbesc.

– Se pare că Esmeralda, regina tiganilor, este în mare formă în această seară, l-am tachinat pe Poirot.

Fără a se emoționa, micul detectiv belgian relua:

– Psihologia este un domeniu interesant. Și, un criminolog devotat nu poate exclude studiul psihologiei, pentru că nu actul în sine este important, ci motivul care a dus la acest act. Mă ascultă, Hastings?

L-am asigurat de atenția mea completă.

– Dragul meu Hastings, am observat că de fiecare dată când lucrăm împreună la un caz mă îndemni să măștui urme de pași, să analizez scrumiere sau să mă întind pe podea pentru a examina cine știe ce detaliu. Te-ai gândit oare vreodată că așezat comod într-un fotoliu, cu ochii închiși, poți găsi mai ușor soluția unei probleme, pentru că atunci vezi lucrurile cu ochii minții?

– Nu este și cazul meu. Mie mi se întâmplă doar un singur lucru când stau așezat într-un fotoliu cu ochii închiși.

– Am observat, continuă Poirot. Și mi se pare surprinzător. În astfel de momente, creierul ar trebui să lucreze cu mai multă înverșunare și nu să se scufunde într-un somn liniștit. Activitatea mentală este atât de interesantă, atât de stimulantă! Folosirea celulelor cenușii este o placere mentală. Doar ele sunt singurele în care putem să ne încredem pentru a ajunge la adevar...

Recunosc că l-am auzit pe Poirot de atâtea ori menționând celulele lui cenușii, încât mi-am creat un obicei de

a-mi îndrepta atenția spre altceva când vine vorba despre ele. Și de această dată, mi-am ocupat timpul observând cele patru persoane de la masa alăturată. Când monologul lui se apropie de sfîrșit, i-am atras atenția chicotind:

– Poirot, ai dat lovitura. Frumoasa Lady Edgware nu-și mai poate lua ochii de la tine.

– Fără îndoială, a fost informată asupra identității mele, replică Poirot, făcând un vădit efort pentru a părea indiferent.

– Cred mai degrabă că e vrăjita de eleganță mustății tale.

– Tocmai pentru că este unică, recunoscu Poirot, mânăindu-și podoaba discret. „Peria de dinți“ pe care voi ați adoptat-o mi se pare o oroare, o atrocitate, o crimă împotriva generozității Naturii. Aș că te implor, bunul meu prieten, să-ți lași mustața să crească.

– Mai să fie! L-am întrerupt, ignorându-i rugămintea. Doamna se ridică și se îndreaptă înspre masa noastră. Bryan Martin încearcă să o opreasă, dar ea este de neîndupăcat.

Jane Wilkinson se apropie hotărâtă de masa noastră. Poirot se ridică și salută. Eu, la fel.

– Domnul Hercule Poirot, nu-i aşa? zise vocea melodică și gravă a lui Jane Wilkinson.

– El însuși, la dispoziția dumneavoastră, doamnă.

– Aș vrea să vă vorbesc, domnule Poirot. Trebuie să vă vorbesc neapărat.

– Vă ascult, madame. Luați loc, vă rog.

– Nu, nu aici. Ci în particular. Vom urca de îndată în apartamentul meu.

Bryan Martin o ajuște din urmă și i se adresă dezaprobat:

– Jane, aşteaptă cel puțin până la sfârșitul mesei. Nu am terminat de mâncat și nici domnul Poirot.

Însă Jane Wilkinson nu se lăsă prea ușor convinsă:

– Ce importanță are, Bryan? Vom cina cu toții în apartament. Fii bun și dă ordinele necesare. Și, Bryan...!

Se grăbi în urma lui Bryan, în timp ce acesta se îndepărta, și păru să-i șoptească la ureche ceva cu un ton hotărât. Scuturând din cap și ridicând din sprâncene, el se împotriva la început, însă tonul decisiv cu care ea îi vorbi din nou îl făcu să cedeze, ridicând din umeri.

O dată sau de două ori în timpul acestei scurte discuții, Jane își întoarse privirea înspre Carlotta Adams și m-am întrebat dacă ceea ce îi sugera avea vreo legătură cu Tânără americană.

Mulțumită de rezultatul discuției, Jane reveni la noi.

– Să urcăm repede, zise, aruncându-mi un zâmbet strălucitor.

Și, fără să se sinchisească dacă invitația ne convenea sau nu, ne îndrumă spre lift.

– Domnule Poirot, relua ea, doar norocul v-a scos în calea mea în această seară și nu-mi vine să cred cum totul pare să fie în favoarea mea. De ceva vreme, mă frâmânt și mă întreb ce să fac, și când v-am văzut la masa alăturată, mi-am zis: „Domnul Poirot îmi va spune ce să fac“. Se opri pentru un moment pentru a-i spune liftierului: La etajul doi!

– Dacă vă pot fi de folos cu ceva..., începu Poirot.

– Sunt sigură. Mi s-a spus că sunteți un om extraordinar. Și dacă există cineva care mă poate ajuta să ies din necazul în care mă aflu, dumneavoastră sunteți cel mai potrivit.

La etajul doi, Jane Wilkinson ne însoții de-a lungul culoarului și, oprindu-se în dreptul unei uși, ne conduce

într-unul dintre apartamentele cele mai luxoase ale hotelului Savoy.

Aruncându-și capa de blană albă pe un scaun și poșeta ornată cu pietre prețioase pe masă, actrița se afundă într-un fotoliu și declară:

– Domnule Poirot, într-un fel sau altul, trebuie să scap de soțul meu!